

№ 43.

Warszawa, d. 24 października 1925 r.

№ 43.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Krak.-Przedmieście 5 m. 4, tel. 114-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa“.

Prenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 4 kwartalnie. Nr. pojedynczy gr. 40.
Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

**SZWEDZKIE
ŁOŹYSKA
KULKOWE**

S K F

**Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14**

339

**ZWYCZAJNE ZGROMADZENIE WALNE
CZŁONKÓW ODDZIAŁU WARSZAWSKIEGO
P. Z. P. M.**

odbędzie się we czwartek dn. 5 listopada 1925 r., o godz. 19-ej, w lokalu Związku ul. Traugutta 4 w Warszawie, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Wybór przewodniczącego, sekretarza i skrutatorów.
- 2) Zatwierdzenie protokołu Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia z dn. 17.VIII.1925 r.
- 3) Sprawozdanie z działalności Oddziału za r. 1924.
- 4) Wybory członków Zarządu Oddziału na rok 1924/25.
- 5) Komunikaty Zarządu:
  - a) Związek Eksportowy Przemysłu Metalowego Przetworczego;
  - b) sprawy podatkowe;
  - c) sprawy robotnicze.
- 6) Sprawy bieżące.
- 7) Wnioski członków.

Z RADY TOWAROZNAWCZEJ.

W dn. 20 b. m. odbyło się pod przewodnictwem dyrektora departamentu ceł inż. Dzierżowskiego posiedzenie Rady Towarozawczej przy ministerstwie skarbu, na którym zaopiniowano, że rączki i korbki do słuchawek telefonicznych, ze specjalnej masy izolacyjnej, powinny być clone podług § 169 p. 21 — a i uwagi 1 taryfy celnej, zaś przykrywki wyłączników pokrętnych, wykonane z masy izolacyjnej, powinny być clone podług § 169 p. 20 — b taryfy celnej.

ROZŁOŻENIE NA RATY PODATKU MAJĄTKOWEGO.

Władze skarbowe w końcu września b. r. rozesłały nakazy płatnicze na podatek majątkowy, zawierające definitywny wymiar całego podatku, na zasadzie których należało wpłacić w ciągu 30 dni różnicę między połową całego definitywnie wymierzonego podatku a sumą dotychczas wpłaconych zaliczek na poczet podatku majątkowego.

Zarządzenie to zostało obecnie zmienione okólnikiem ministra skarbu do izb skarbowych z dnia 13

października b. r. Nr. DPO 3494/V, z którego wynika co następuje:

1) W roku bieżącym należy wpłacić tylko *czwartą część* tej kwoty, która stanowi różnicę między połową definitywnego wymiaru, a sumą dotychczas uiszczonych zaliczek na poczet podatku majątkowego.

2) Oznaczoną powyżej czwartą część należy wpłacić w ciągu 60 dni od otrzymania nakazu płatniczego, z tem jednak zastrzeżeniem, że od wpłat dokonanych, począwszy od 45 dnia, ale przed upływem 60 dni, pobrane będą odsetki za odroczenie w wysokości 1% miesięcznie.

3) Po upływie 60-dniowego terminu wdrożone będą kroki egzekucyjne celem ściągnięcia zaległości z tytułu oznaczonej wyżej 1/4 części różnicy wraz z karami za zwłokę w wysokości 4% miesięcznie.

4) Pobór pozostałej części różnicy między definitywnym wymiarem a sumą dotychczasowych wpłat nastąpi w roku 1926 w terminach, które określi osobne zarządzenie ministra skarbu.

WALNE ZGROMADZENIE CZŁONKÓW POLSKIEGO ZWIĄZKU PRZEMYSŁOWCÓW METALOWYCH.

Dnia 12-go października 1925 r. odbyło się w lokalu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych w Warszawie doroczne Zwyczajne Walne Zgromadzenie członków Związku.

Zgromadzenie zagał wiceprezes Rady P. Z. P. M. inż. Jan Jeziorański, stwierdzając prawomocność Zgromadzenia. Na propozycję p. J. Jeziorańskiego, zgromadzeni uczcili przez powstanie pamięć zmarłych działaczy przemysłowych: ś. p. inż. Eugenjusza Lyssy, dyrektora technicznego Warsz. Sp. Akc. Budowy Parowozów, ś. p. senatora Stanisława Bruna, wice-prezesa zarządu Tow. Akc. „Lilpop, Rau i Loewenstein“ i prezesa zarządu Sp. Akc. „Wulkan“, a także zaśluzonego dyrektora kopalni „Grodziec“ i członka Rady Centr.

Związku P. P. G. H. i F., ś. p. Stanisława Skarbińskiego.

W dalszym ciągu swego przemówienia p. Jeziorański przedstawił w głównych zarysach prace dokonane przez Związek w 1924 r., zaznaczając, że nie było żadnego przejawu w życiu przemysłowemu, któremu by dyrekcja Związku nie udzieliła swej pracy w większym lub mniejszym zakresie. W najbliższej przyszłości organizacja nasza będzie wszakże musiała zwiększyć jeszcze bardziej swą działalność, ażeby okazać wydatną pomoc życiu przemysłowemu, które, przechodząc przez nieznaną dotychczas kryzys, musi liczyć prawie wyłącznie na własne siły, w celu przetrwania panującego przesilenia i utrzymania w całości swoich placówek, zdobytych długoletnią pracą i oszczędnością.

Na propozycję pana wiceprezesa Jeziorańskiego, Zgromadzenie Walne zaprosiło na przewodniczącego Zgromadzenia p. G. Sniechowskiego, na skrutatorów p. dyrektora inż. W. Januszewskiego i p. inż. St. Nehringa oraz na sekretarza p. inż. K. Pichelskiego. Po odczytaniu i zatwierdzeniu protokołu Walnego Zgromadzenia z dn. 10-go grudnia 1924 r., dyrektor zarządzający p. S. J. Okolski, zrobił krótki przegląd działalności Związku w 1924 r., podkreślając, że tylko dzięki zgodnej pracy Rady, prezydium, członków stowarzyszonych i dyrekcji, Związek osiągnął duże wyniki i zyskał uznanie w rządzie i społeczeństwie, co się w tym wyraża, że wystąpienia Związku są cenione przez opinię sfer przemysłowych i uważnie wysłuchiwane przez sfery miarodajne.

Mając poparcie tych dwóch czynników, Związek będzie dążyć do skutecznego przewyciężenia obecnej ciężkiej sytuacji, w jakiej znajduje się cały przemysł metalowy przetwórczy.

Wicedyrektor Związku inż. Maurycy Chorzewski streścił obszernie sprawozdanie z działalności Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych za 1924 r., które zostało pomieszczone w Roczniku IV Związku. Rocznik ten opuścił prasę drukarską z opóźnieniem, wywołanem znacznem rozszerzeniem jego treści.

Zgromadzeni członkowie przyjęli do wiadomości sprawozdanie za 1924 rok bez dyskusji, a na wniosek przewodniczącego, podziękowali rzęsiście oklaskami dyrektorom S. J. Okolskiemu i M. Chorzewskiemu, oraz inż. K. Pichelskiemu, za ich działalność i pracę.

Następnie na wniosek Komisji Rewizyjnej, Zgromadzenie Walne zatwierdziło przedstawiony bilans i rachunek wpływów i wydatków za 1924 r.

W dalszym ciągu obrad dyrektor zarządzający p. S. J. Okolski zreferował projekt budżetu Związku na 1926 r., ustalony przez Radę, a następnie rozwinął plan działalności Związku na r. 1926. W myśl tego planu najbliższa działalność Związku powinna obejmować akcję ratunkową dla fabryk związkowych, znajdujących się w ciężkiem położeniu finansowem, następnie Związek musi się zająć opracowaniem działu metalowego przyszłej taryfy celnej, zbieraniem materiałów potrzebnych do wystąpienia Centralnego Zw. P. P. G. H. i F. oraz dla narad gospodarczych zwoływanych przez rząd. Oprócz tego muszą być rozpoczęte prace, mające za zadanie obniżenie kosztów produkcji drogą zwiększenia obrotu fabryk i eksportu wyrobów przemysłu metalowego.

Zgromadzenie Walne zaakceptowało przedstawiony budżet, a tem samem zatwierdziło składki członkowskie, przewidziane dla fabryk według tego budżetu.

Zgodnie z porządkiem obrad p. M. Chorzewski zakomunikował, że na zasadzie art. 41 Statutu wychodzi trzecia część członków Rady i ich zastępców podług starszeństwa wyboru. W roku bieżącym wychodzą więc:

Pp. Bieńkowski Stanisław	Starke Stanisław
Czarliński Janusz	Weigt Edward
Dubieński Józef	Weinschenck Teodor
Markowicz Jan	Weliński Julian
Przanowski Stefan	Wellisz Leopold
Sochacki Zygmunt	Witwicki Kazimierz.

Oprócz tego wakują dwa miejsca w radzie, jedno z powodu śmierci ś. p. dr. J. Strasburgera, a drugie wobec ustąpienia p. Fryderyka Suchanka.

Na miejsce ustępujących zostali wybrani jedno-głośnie przez aklamację:

Pp. Bieńkowski Stanisław	Okoniewski Zygmunt
Czarliński Janusz	Przanowski Stefan
Dmochowski Jan	Sochacki Zygmunt
Dunin-Slepiński Antoni	Starke Stanisław
Fachinetti Wacław	Weinschenck Teodor
Galiński Czesław	Weliński Julian
Markowicz Jan	Wellisz Leopold.

Do Komisji Rewizyjnej zostali wybrani ponownie pp. Jerzy Buzek, Tadeusz Blauth, Emil Voellnagel, Jan Węgrzyn i Stanisław Wierzbicki.

Po zakończonych wyborach p. S. J. Okolski zreferował projekt regulaminu korzystania ze znaku Związkowego Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych. Projekt został zatwierdzony.

W p. VIII porządku obrad Walne Zgromadzenie zatwierdziło wnioski Rady o skasowaniu przewidzianych w art. 40 statutu Związku 12 zastępców członków Rady, zwiększając o tę samą liczbę ilość członków Rady z 24 na 36 osób.

W zakończeniu Zgromadzenia, wobec wyczerpania porządku obrad, obecni podziękowali przewodniczącemu, dyrektorowi G. Sniechowskiemu, za sprawne prowadzenie zebrania.

SPÓŁKA AKCYJNA „KRAJ”.

W d. 17 b. m. w lokalu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych odbyło się przy udziale 20 akcjonariuszy, którzy reprezentowali 196 452 akcji z prawem do 9 263 głosów, doroczne zgromadzenie walne akcjonariuszy Fabryki Maszyn Rolniczych i Odlewni Żelaza „Kraj” Sp. Akc. Po zagajeniu zgromadzenia przez wiceprezesa Zarządu dyr. M. Wizela i wyborze na przewodniczącego inż. S. J. Okolskiego, na asesorów pp. Kwieka i Stolarczyka, zaś na sekretarza p. W. Michalskiego, rozpatrzono i zatwierdzono bilans złotowy na 1 stycznia. W bilansie tym nieruchomości ocenione są na 480 720 zł., maszyny, narzędzia i ruchomości na 266 598 zł. Kapitał akcyjny wynosi 500 000 zł. (20 000 akcji po 25 zł.), zaś kapitał zapasowy 312 438 zł. 7 gr. Następnie rozpatrzono bilans za rok 1924, zamykający się cyfrą 1 018 132 zł. 81 gr i wykazujący 57 666 zł. 18 gr. zysku. Zysk ten zdecydowano podzielić w sposób następujący: na kapitał amortyzacyjny przeznaczyć 40% od wartości budynków t. j. 15 027 zł. 76 gr., 10% od wartości maszyn i ruchomości t. j. 31 504 zł. 81 gr., resztę zaś t. j. 11 023 zł. 61 gr. przeznaczyć na rezerwę podatkową, a zatem dywidendy za r. 1924 nie wydatkać. Następnie upowazniono Zarząd do zaciągania pożyczek hipotecznych do sumy 500 000 zł., przyczem wybrano Zarząd w osobach członków pp.: K. Ambrozowicza, S. J. Okolskiego, W. Wańkowicza i M. Wizela oraz zastępców pp. Bissenika i Myslińskiego. Do komisji rewizyjnej wybrano pp. Dutttingera, W. Michalskiego, M. Wilczyńskiego, Dr. Umińskiego i J. Lorincz-Millera.

Przewodniczący, zamykając posiedzenie, zaproponował, a obecni jednocześnie przyjęli wyrażenie podziękowania byłemu prezesowi p. F. Dziechcińskiemu, który ustąpił skutkiem choroby, życząc mu jaknajszybszego przyścia do zdrowia.

Na posiedzeniu Zarządu, które odbyło się po zebraniu walnem, wybrano na prezesa Zarządu inż. S. J. Okolskiego, na wiceprezesa dyr. M. Wizela i na sekretarza Zarządu inż. W. Wańkowicza.

STEMPEL WEKSLOWY W POLSCE I GZIEINDZIEJ.

Zdawałoby się, że wobec niedostatecznej ilości gotówki w obiegu skarb powinien być popierać, a przynajmniej ułatwiać obrót bezgotówkowy, którego jedną z form jest obieg wekslowy; że więc stempel wekslowy w Polsce nie powinien być wyższy, aniżeli w innych krajach o rozwiniętym handlu. Tymczasem okazuje się, że stempel wekslowy w Polsce jest wyższy, aniżeli gdziekolwiek na świecie.

Dla porównania podajemy stawki stempla wekslowego (w ‰ od sumy wekslowej) i opłaty od czeków w różnych państwach, nadmieniając, że opłatę czekową wyraziliśmy w przybliżonym przeliczeniu na grosze.

	Weksle	Czeki
Ameryka (Stany Zjedn.)	wolne	wolne
Anglja	0,50‰	20 gr.
Austrja	0,25 „	wolne
Belgja	1,00 „	2,7 gr.
Czechosłowacja	1,00 „	0,7 „
Danja	1,00 „	wolne
Francja	1,00 „	5,4 gr.
Holandja	0,50 „	20 „
Niemcy	2,00 „	wolne
Norwegja	0,50 „	„
Rumunja	2,00 „	2,5 gr.
Szwajcaria	0,50 „	wolne
Szwecja	0,50 „	„
Turcja	1,00 „	4,5 gr.
Węgry	0,50 „	wolne
Włochy	1,00 „	5 gr.
Polska	3,00 „	5 gr.

Wyżej wymienione stawki promilowe oznaczają w większości państw, jak w Polsce, podstawę do obliczania wysokości opłat stemplowych, które, ze względu na potrzebę określenia wartości blankietów wekslowych w okrągłych liczbach, nie zawsze są ściśle proporcjonalne do sum wekslowych, lecz obejmują pewne granice tych sum.

Jak widzimy, Polska ma najdroższy stempel, który nadto stosuje się tylko do weksli z terminem do 3-ch miesięcy włącznie. Weksle z dłuższym terminem opłacają stempel podwójny, t. j. 6‰. Jest to stopa wprost niesłychana, która zresztą w nowopropjektowanej ustawie stemplowej ma być znizowana.

RYNEK TOWAROWY NA SUROWCE I ARTYKUŁY TECHNICZNE DLA PRZEMYSŁU METALOWEGO.

Ceny hurtowe na surowce i artykuły techniczne dla przemysłu metalowego w dniu 23 października 1925 r. w złotych (pg. danych S. A. „Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi“).

a) za 1 tonę franco wagon stacja załadowania: Surówka odlewnicza „Chlewiska“ na węglu *Zł. gr.* drzewnym . . . . . —

Surówka odlewnicza „Stąporków“ (loco huta)	№ 0	156.—
„ „ „	№ 1	148.—
„ „ „	№ 2	143.—
„ „ „	№ 3	138.—
Surówka odlewnicza Częstochowa	№ 0	150.—
„ „ „	№ 1	148.—
„ „ „	№ 2	138.—
Surówka odlewnicza Witkowska	№ 1 (ocłona)	164.—
Złom żeliwny (fragment lany)		—
Żelazo handlowe krajowe		205.—
Bednarka gorąco walcowana		240.—
Bednarka zimno walcowana		405.—
Walcówka (druć okrągły od 5 1/2 do 13 mm., kwadratowy od 5 1/4 do 8 mm.).		255.—

Centralne biuro sprzedaży Polskich Odlewni Rur w Warszawie ul. Nowy Świat 35 notuje w d. 10/IX 1925 następujące ceny orientacyjne, obowiązujące do odwołania: Rury kanalizacyjne i zlewowe . 50.— złp. za 100 kg. Rury wodociągowe (leżące lane) 55.— „ „ „

Fasony o 10‰ drożej.
Rury wodociągowe (stojące lane) 44.— „ „ „
+ dopłata rozmiarowa
Fasony o 15 gr. drożej od 1 kg.

Ceny należy rozumieć franco wagon stacja załadowania.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 22. X. 25 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr.

Aluminium	3433	Miedź standard	1773
Antymon	2417	Ołów miękki	1115
Cyna standard	8110	Nikiel	4863
Cynk hutniczy	1158	Rtęć	12488
Miedź elektrolityczna	1931	Srebro za 1 kg.	—

Tendencja nierówna

Tow. Akc. J. JOHN w Łodzi

WYRABIA JAKO SPECJALNOŚĆ:

Transmisje i części transmisyjne; **Koła** zębate; **Naprzęzacz** pasów i t. p. Konstrukcja lekka i solidna; wykonanie wzorowe; minimalne zużycie siły i smarów. Dostawa normalnych części z zapasu.

Tokarki szybkoobrotowe, konstrukcji nowoczesnej wykonane najdokładniej, o wysokości kół 150, 230 i 300 mm i długości toku do 3 metrów. Łby rewolwerowe, lunety, uchwyty samocentrujące. **Imadła** równoległe o szerokości szczęk 100 mm.

Wiertarki słupowe 32 i 40 mm.

Kalandry wszelkiego rodzaju dla przemysłu włókienniczego i papierniczego jak: rolkowe, frykcyjne, wodne, matowe, **finiszowe** prasy nieckowe (Muldenpressen). Wykonanie pierwszorzędne, w niczem nieustępujące najdroższemu zagranicznemu kalandrom. Około 200 kalandrów w ruchu. **Reparacja** walców, obtaczanie, szlifowanie i obijanie bawełną, jutą lub papierem.

Śruby z nakrętkami wszelkiego rodzaju.

Kotły żeliwne oryg. Strebel'a do ogrzewań centralnych.

Ruszt ekonomiczne podług własnego systemu i **odlewy** według nadesłanych modeli lub rysunków.

Własne biura sprzedaży:

WARSZAWA   LWÓW   KRAKÓW   POZNAŃ   KATOWICE   LUBLIN   GDAŃSK
Jeruzolimska 51   Zyblikiewicza 39   Basztowa 24   Cieszkowskiego 8.   Batorego 4   Krak.-Przedm. 58   Schüsseldamm 62

Aparaty do spawania:

Tow. Akc. „Perun”, Warszawa.
Biuro: Wspólna 59, tel. 89-34.
Fabryka: Grochowska № 52,
tel. 201-16.

Armatura na parę i wodę:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* Spółka Akcyjna Budowy Kotłów Parowych i Maszyn. „W. Fitzner i K. Gamper” w Dąbrowie.

Beczki żelazne:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Druty wszelkiego rodzaju:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Dźwigniki—łańcuchy:

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jerozolimska 20 tel.: 29-64 i 220-00.

* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Garnki i przewody rurowe:

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Gryzarki:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Gryzarki uniwersalne:

Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Imadła:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Imadła ślusarskie kute:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Kalandry:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Konstrukcje żelazne:
Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.

Konstrukcje żelazne:
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Konstrukcje żelazne:

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Konstrukcje żelazne, schody, cieplarnie:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Koła wozowe o obręczach prasą nasadzanych:

Fabryka Kół i Wozów M. Margulies Płock.

Kotły parowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

Kuto lane odlewy:

Inż. Gniazdowski Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

Kuźnie polowe:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Liny stalowe—Drut stalowy:

Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jerozolimska 20 tel.: 29-64 i 220-00.

Liny druciane i żelazne:

Fabryka Lin Meyerhold i S-ka S. A.—Sosnowiec, tel. Nr. 40.

Lokomobile przemysłowe:

Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.

Łańcuchy elektryczne spawane i patentowane (Victor) do celów gospodarczych i technicznych:
Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Łańcuchy rolkowe:

Do samochodów ciężarowych, osobowych i motocyklowych. Łańcuchy Galla do transmisji i przegubowe, Fabryka St. Kubiak, Warszawa, Hrubieszowska 9 tel. 75-44.

Łańcuchy „Galla”:

Transmisyjne, ciężarowe i rolkowe wszelkich wymiarów. Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Maszyny blacharskie:

B-cia Ałapin. Warszawa, Leszno 76, tel. 251-25.

Maszyny rolnicze:

Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.

Młocarnie szerokomłotne syst. „Jaehne”:

Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

Maszyny ceglarskie:

B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Narzędzia do obróbki metali:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Nity blacharskie saskie:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Nożyce motorowe do blachy:

B-cia Ałapin. Warszawa, Leszno 76, tel. 251-25.

Nożyce ręczne stołowe:

B-cia Ałapin. Warszawa, Leszno 76, tel. 251-25.

Obrabiarki do metali i drzewa:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Odlewy żelazne:

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Odlewnie żelaza:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Odlewnie żelaza i metali:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Okna żelazne:

Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

* Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

Okna żelazne i drewniane:

z własnym okuciem fabrycznym: Jan Broda, Toruń.

Okucia budowlane i meblowe:

Jan Broda, Toruń.

Pilniki nacina:

Fabryka Lin Meyerhold i S-ka S. A.—biuro Sosnowiec, fabryka Będzin.

Pędnie:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Krawczyk i S-ka w Zawierciu.

* B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

* Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Piece żelazne syst. powolnego spalania:

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Pompy:

Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.

Prasy, toczarki cierne: mimośrodowe i balansowe:

B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.

Prasy mimośrodowe:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Sikawki i narzędzia ogniowe:

Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych i Sikawek. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.

Sprężyny do mebli:

Dąbrowski Przemysł Druciany B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.

Śruby, nakrętki, nity:

Bartelmuss i Suchy. Bielsko (Śląsk).

Śruby:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Strugarki:

Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Suwnice:

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Suwnice (kran) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:

Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.

* Bracia Jenike, inż. Warszawa, Aleja Jerozolimska 20 tel.: 29-64 i 220-00.

* Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.

Taczki żelazne 75 i 100 litr. pojemności:

Jan Broda, Toruń.

Tokarki:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Traki i wszelkie obrabiarki do drzewa:

„Unia” Zjednoczone Fabryki Maszyn Tow. Akc. Oddział: C. Blumwe i Syn, Bydgoszcz-Wilczak.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Turbiny wodne syst. Francis'a o wysokim współczynniku pożytecznego działania

L. Warwański, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.

Urządzenie do motorów na gaz ssany (generatory):

Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.

Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:

S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.

* Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.

Walce żeliwne utwardzone:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

Wialnie do czyszczenia zboża:

Fabryka Maszyn Rolniczych M. Margulies Płock.

Wiertarnie kolumnowe szybkie:

Najnowszego typu. L. Warwański, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.

* Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

Wiertarki:

Tow. Akc. J. John w Łodzi.

* Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. S. J. Okolski.

REDAKTOR inż. Maurycy Chorzewski.

CENY OGŁOSZEŃ: Cała strona złp. 180; pół strony złp. 100; 1/4 strony złp. 60; 1/8 strony złp. 40,

Drobne ogłoszenia: tekst 3 wierszowy 30 zł. kwartalnie; za każdy wiersz dodatkowy 5 zł. kw.

Członkowie Związku zamawiający ogłoszenia bezpośrednio, otrzymują stosowny rabat.